

จดหมายข่าว

กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ

น.บ. นานพาสื่อ

“เฮมพ์”

ต้นเฮมพ์ (Hemp) เป็นพืชที่ปลูกกันมากในพื้นที่หลายแห่งทั่วโลก เช่น จีน ญี่ปุ่น อินเดีย รัสเซีย ฝรั่งเศส สเปน อเมริกา แคนาดา บราซิล อาเจนตินา ออสเตรเลีย และทวีปแอฟริกา ในอดีตพบว่าการปลูกครั้งแรกในทวีปเอเชีย มีการค้นพบประวัติการใช้เส้นใยเฮมพ์เมื่อ 2300 ปีก่อนคริสตกาลในจีน เปอร์เซีย และหลายพื้นที่ในตะวันออกไกล และในช่วงต้นของคริสตศักราชเฮมพ์ได้แพร่กระจายไปสู่ทวีปยุโรป โดยเริ่มจากประเทศในแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน หลังจากนั้นจึงขยายจนทั่วทวีปยุโรป ส่วนการปลูกเฮมพ์ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เริ่มมาตั้งแต่มุคแรกของการค้นพบประเทศอเมริกา

ในประเทศไทยยังไม่พบประวัติการปลูกต้นเฮมพ์ที่ชัดเจน แต่สามารถพบต้นเฮมพ์ขึ้นอยู่ทั่วไปในเขตป่าภาคเหนือ เชื่อกันว่าเฮมพ์เป็นพืชดั้งเดิมของชาวเขา โดยเฉพาะในกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง ที่ปลูกเฮมพ์เพื่อทำเสื้อผ้าสำหรับสวมใส่มาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ และยังสามารถพบเห็นเสื้อผ้าเฮมพ์ของชาวเขาเผ่าม้งได้ในยุคปัจจุบัน ชาวเขาเผ่าม้งเรียกเฮมพ์ว่า “ต้นมัน” แต่สำหรับคนไทยพื้นราบเรียก “กัญชง” เนื่องจากใบของเฮมพ์ (Hemp) มีลักษณะเหมือนกับใบของต้นกัญชา แต่จะมีขนาดใหญ่กว่า เฮมพ์เป็นพืชที่มีประโยชน์มากมายหลายอย่าง เช่น เปลือกของต้นเฮมพ์สามารถทำเป็นเส้นใยใช้ทอเป็นเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ใช้ฟืนเป็นเชื้อก ใช้ทำเป็นเส้นกระดาษ กระดาษกันกระสุน เมล็ดใช้สกัดเป็นน้ำมัน ในอุตสาหกรรมเส้นใยยังสามารถนำมาทำฉนวนกันความร้อนในรถยนต์ และเครื่องบิน ทำเยื่อกระดาษ

สวัสดิ์คะ...ตอนนี้ก็ใกล้จะได้กล่าวคำ “สวัสดิ์ปีใหม่” กันแล้วนะคะ อาจจะมีกลิ่นอายของวันคริสต์มาสของต่างชาติ ติดมาบ้างก็อย่าว่ากันนะคะ สำหรับจดหมายข่าวฉบับนี้ เริ่มด้วยคอลัมน์ มองงานผ่านสื่อเราจะมาติดตามดูการ พัฒนาพืชเส้นใยตัวใหม่ที่ในปัจจุบันยังเป็นพืชควบคุม ซึ่งมีแนวโน้มสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลายชนิดและมีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ และมาเตรียมรับมือกับแผนการจัดสรรน้ำ และการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา ปี 53/54 ในคอลัมน์ รอบรั้ว กพฉ. และเนื้อหาข่าวสารอีกมากมายในฉบับ ก็ขอให้พี่ๆน้องๆ ทุกท่านติดตามกันตามอัธยาศัยจ้า...

ด้านผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง สารสกัดจากเมล็ดเฮมพ์ยังใช้เป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ความงามและผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพ เป็นต้น โดยเฉพาะใยกัญชง เป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมในการนำมาแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งกระเป๋าผ้ารองจาน ผ้าคลุมโต๊ะ ฯลฯ ถือว่าเป็นแฟชั่นตัวใหม่ที่สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านและชุมชน โครงการพัฒนาหลายๆ โครงการ ทั้งศูนย์ศิลปาชีพ และโครงการเกษตรบนพื้นที่สูง หลายแห่งกำลังส่งเสริมในการทดลอง และการแปรรูปใยกัญชง

ปัจจุบันการพัฒนาเฮมพ์ในประเทศไทยยังพบปัญหาอุปสรรค เช่น การศึกษาวิจัยด้านการปรับปรุงพันธุ์ การเกษตรกรรม และการบริหารจัดการ รวมทั้ง ระบบข้อมูลในด้านการผลิตและการตลาด เพื่อใช้ในการวางแผนเชิงนโยบาย และปัญหาการขาดเมล็ดพันธุ์ที่มีสาร THC ต่ำ ทำให้ไม่สามารถขยายการส่งเสริมการปลูกได้ ปัจจุบัน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเฮมพ์ เพื่อเป็นการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การสนับสนุนเฮมพ์เป็นพืชเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ รวมทั้ง ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ให้ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อมูลทั่วไปจาก...สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.เชียงใหม่

สัมมนาเชิงปฏิบัติการแผนการจัดสรรน้ำ และการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา ปี 2553/54

กพฉ.จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา ปี ๒๕๕๓/๕๔ เมื่อวันที่ ๓๓ ธค. ๕๓ ณ ร.ร.มารวยการ์เด้น กรุงเทพฯ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๓๐๖ คน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานเปิดการสัมมนาพร้อมมอบนโยบายการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา

กพฉ. ในฐานะเลขานุการคณะทำงานวางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “แผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา ปี ๒๕๕๓/๕๔” งานนี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจากคณะทำงานวางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ผู้ว่าราชการจังหวัดและเกษตรจังหวัด ๒๓ จังหวัดในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลาง/ภูมิภาค และผู้สื่อข่าว รวม ๓๐๖ คน งานนี้ทำนอชิตติกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายคณะเรื่องแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา ปี ๒๕๕๓/๕๔ มีการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านสภาพภูมิอากาศ...

...ปริมาณน้ำชลประทาน และแนวโน้มการผลิตและตลาดพืชฤดูแล้ง การจัดระบบปลูกข้าว รวมทั้งชี้แจงแผนการจัดสรรน้ำและแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งปี ๒๕๕๓/๕๔ ในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา เพื่อร่วมกันนำแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งและการส่งน้ำไปดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ และยังสามารถจัดแถลงข่าวให้สื่อมวลชนสัมภาษณ์ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร รองอธิบดีกรมการข้าว ผู้อำนวยการสำนักอุทกวิทยาและบริหารน้ำ กรมชลประทาน เพื่อรับทราบข้อมูลสถานการณ์ น้ำต้นทุนในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง และโครงการที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประชาสัมพันธ์สู่เกษตรกรและสาธารณชนให้รับทราบข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

คณะทำงานวางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งได้กำหนดแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งทั้งประเทศ ๑๕.๒๙ ล้านไร่ แยกเป็น ข้าวนาปรัง ๑๒.๖๐ ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน ๘.๙๑ ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน ๓.๖๙ ล้านไร่) พืชไร่และผัก ๒.๖๙ ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน ๐.๖๙ ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน ๒.๐๐ ล้านไร่) ส่วนในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา ๒๓ จังหวัด (เฉพาะที่รับน้ำท้ายเขื่อนภูมิพลและสิริกิติ์) ๕.๒๖ ล้านไร่ แยกเป็น ข้าวนาปรัง ๕.๒๑ ล้านไร่ พืชไร่และผัก ๐.๐๕ ล้านไร่

ผู้เข้าร่วมงานในครั้งนี้นอกจากจะได้รับแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งและการส่งน้ำปี ๒๕๕๓/๕๔ ที่บูรณาการร่วมกันแล้วยังได้รับการชี้แจงโครงการจัดระบบปลูกข้าวในเขตชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาปี ๒๕๕๔ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง และข้อมูลการพยากรณ์แนวโน้มด้านการผลิตและการตลาดซึ่งปีนี้มีแนวโน้มที่ดี โดยราคาข้าวนาปรังจะอยู่ในเกณฑ์สูง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วลิสง ราคาจะใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ถั่วเหลืองราคาจะสูงขึ้นเล็กน้อย และถั่วเขียวราคาอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อผู้เข้าร่วมสัมมนากลับไปดำเนินงานในพื้นที่แล้วจะสามารถส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้งแก่เกษตรกรให้ใช้น้ำชลประทานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามต้นทุนน้ำที่มีอยู่ ภายใต้นโยบายและมาตรการของคณะทำงานวางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งที่ได้กำหนดไว้

แผนจัดการความรู้ ปี 54

จากที่กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ ได้นำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้พัฒนางานของกองตั้งแต่ ปี 46 และได้ศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการนี้มาเป็นลำดับ ซึ่งในปัจจุบันทางคณะทำงาน KM กพฉ. ได้จัดทำคู่มือการจัดการความรู้ของกองขึ้นและจากการกำหนดขอบเขต เป้าหมาย KM และประเมินตนเอง สามารถกำหนดแผนการจัดการความรู้ของกอง โดยมีองค์ความรู้ที่จำเป็นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย (1) เทคนิคการวางแผน (2) การวิเคราะห์พื้นที่/ชุมชน (3) ระบบเกษตรกรรมในเขตชลประทาน/พื้นที่สูง (4) แนวทางการส่งเสริมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ (5) องค์ความรู้/ฐานข้อมูลโครงการพระราชดำริ โดยในปี 54 นี้ กพฉ. ได้คัดเลือกกระบวนการที่จะนำมาเป็นแผนจัดการความรู้ ก็คือ การถ่ายทอดความรู้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ และแนวทางการส่งเสริมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนางานโครงการของกองให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ โดยคณะทำงาน KM กพฉ. จะเริ่มดำเนินการชี้แจงและสืบเสาะหาวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมและจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสรุปจัดทำเป็นคลังความรู้ต่อไป ยังไงทางคณะทำงาน KM กพฉ. ก็ขอให้ทุกท่านติดตามการทำงาน KM ของกอง ซึ่งจะเสนอให้ทราบกันอย่างต่อเนื่อง

ความเป็นมาของวันพ่อแห่งชาติ

เดิมที่พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาเนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นั้น เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ที่ทรงมีพระราชดำริให้จัดขึ้น ซึ่งต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้พระราชทานพระบรมราชาธิบายไว้ในหนังสือพระราชพิธีสิบสองเดือน ความว่า “การทำบุญวันเกิดทุก ๆ ปี ในเมื่อบรรจบรอบตามทางสุริยคติกาลเช่นทำกันอยู่ทุกวันนี้ เกิดขึ้นโดยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงทำเป็นต้นมาแต่ยังทรงผนวช ใช่ว่าจะทำตามอย่างจีนหรือฝรั่ง ด้วยทรงพระราชดำริเห็นว่าการมีอายุถึงครบรอบปี ไม่ตายไปเสียก่อน เป็นลาภอันอุดมอย่างหนึ่ง เป็นที่ควรยินดี เมื่อผู้มารู้สึกยินดีเช่นนั้น ก็ควรจะทำบำเพ็ญกุศลซึ่งเป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น และควรที่จะทำใจให้เป็นที่ตั้งแห่งความไม่ประมาท ด้วยไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่า จะอยู่ไปจนครบรอบปีเช่นนี้อีกหรือไม่ จึงควรที่จะบำเพ็ญการกุศลและประพาดิหันทาสุจริตธรรม วันเกิดปีหนึ่งเป็นเครื่องเตือนใจให้รู้สึกว่ายอายุล่วงไปใกล้ต่อมรณะอีกก้าวหนึ่ง เมื่อรู้สึกมีเครื่องเตือนเช่นนี้ก็จะได้บรรเทาความเมาในชีวิตซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เป็นตัวกุศลธรรมนั้นเสีย” ต่อมาในรัชสมัยปัจจุบัน “วันพ่อแห่งชาติ” ได้จัดให้มีขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๓ โดยคุณหญิงเนื้อทิพย์ เสมรสุต นายกสมาคมผู้อาสาสมัครและช่วยการศึกษา เป็นผู้ริเริ่มริเริ่ม สัญลักษณ์ที่ใช้ในวันพ่อคือดอกพุทธรักษา ซึ่งมีชื่ออันเป็นมงคล หลักการและเหตุผลในการจัดตั้งวันพ่อนั้น เพื่อเป็นการยกย่องให้เกียรติ รำลึกถึงพ่อ ผู้มีบทบาทสำคัญต่อครอบครัวและสังคม สมควรที่ผู้เป็นลูกจะเคารพเทิดทูนตอบแทนพระคุณด้วยความกตัญญู จึงถึงเอาวันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพเป็นวันพ่อแห่งชาติด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทยนานัปการ และทรงเป็นแบบอย่างของ “พ่อ” ของปวงชนชาวไทยที่เปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาคุณากรุณา ทั้งนี้ กำหนดให้ ดอกพุทธรักษาสีเหลือง เป็นดอกไม้สัญลักษณ์ประจำวันพ่อ “พุทธรักษา” ซึ่งหมายถึง พระพุทธเจ้าทรงปกป้องคุ้มครอง ให้มีแต่ความสงบสุขร่มเย็น และสีเหลืองเป็นสีประจำวัน พระราชสมภพขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ของปวงชนชาวไทย การมอบดอกพุทธรักษาให้กับพ่อ จึงเสมือนกับการบอกถึง ความรักและเคารพบูชาพ่อ ผู้สร้างความสงบสุขร่มเย็นให้แก่ครอบครัว คนไทยโบราณเชื่อว่า บ้านใดปลูกต้นพุทธรักษาไว้ประจำบ้านจะช่วยปกป้องคุ้มครองบ้านและผู้อาศัย เพราะพุทธรักษาเป็นพรรณไม้ที่เชื่อกันว่า มีพระเจ้าคุ้มครองรักษาให้มีความสงบสุข คือเป็นไม้มงคลนามนั่นเอง

โดย...อรุณ ศรีวิสุทธิ

ที่ปรึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ เจ้าของ กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ กรมส่งเสริมการเกษตร 2143/1

ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 บรรณาธิการ นางสาวอุษากร ท้าวไฉ กองบรรณาธิการ นายอานันท์ ชุ่นหลา
ประธานคณะกรรมการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดำเนินการโดย คณะทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ
โทร 0-2940-6059